

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

in the conditions of war, which testifies to the efforts of this territory to develop in harmony with the country despite the challenges. Ways of implementation of the obtained results are realization of projects that will allow for reaching the set goals in the Development Strategy of Luhansk region for the period 2021-2027.

References

1. Досвід об'єднання територіальних громад на сході України: економіко-правові аспекти. Колективна монографія. За наук. ред. В.А. Устименка та І.В. Заблудської. НАН України. Інститут економіко-правових досліджень. К.: ТОВ «ВІСТКА». – 2017. – 209 с.
2. Рєпіна І.М., Кузьменко О.М. Оцінювання ефективності трансформації економіки Донбасу. Економіко-правові засоби стимулюючого впливу на розвиток Донбасу: монографія. Київ: НАН України, Інститут економіко-правових досліджень. – 2019. – 236 с.
3. Заблудська І.В. Структурні зміни в економіці Луганської області. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні / НАН України. ДУ Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України, Львів. – 2016. – 2018 с.
4. Сайт Луганської обласної військово-цивільної адміністрації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://loga.gov.ua>

Завадська А. Т., м.н.с.

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
Національної академії правових наук України

ДО ПИТАННЯ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В АСПЕКТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Abstract. The research analyzes the theoretical and regulatory approaches to the interconnection of local authorities and entities of innovation activity of Ukraine and the EU, as well as the aspects of the functioning certain types of innovative structures in administrative-territorial units of Ukraine.

Keywords: business incubator, science park, regional innovation system, local self-government, local state administration.

Анотація. У науковому дослідженні здійснено аналіз теоретичних і нормативних підходів до взаємозв'язку органів місцевої влади та суб'єктів інноваційної діяльності України та ЄС, а також були досліджені правові аспекти

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

функціонування окремих видів інноваційних структур в адміністративно-територіальних одиницях України.

Ключові слова: бізнес-інкубатор, науковий парк, регіональна інноваційна система, місцеве самоврядування, місцева державна адміністрація.

Проблема дослідження та її актуальність. Інноваційний розвиток є одним з провідних рушіїв економіки держави. При цьому, ключовою запорукою стрімкого розвитку інновацій є всебічне сприяння органів державної влади та місцевого самоврядування, що може проявлятися у наданні фінансової, матеріальної, інформаційно-консультативної підтримки суб'єктам інноваційної діяльності, розширенні інноваційної інфраструктури та удосконаленні спеціального законодавства у сфері інновацій. Важливим є забезпечення максимальної підтримки інновацій на регіональному рівні. Особливого значення це питання набуває в аспекті національної реформи децентралізації.

Методи дослідження. Автором наукових тез було застосовано системний, логічний, формально-юридичний та порівняльний методи.

Вихідні дані. Реформування національного законодавства в аспекті децентралізації державної влади створює передумови для підвищення ролі органів місцевої влади у розвитку інноваційної діяльності регіону. Метою даного дослідження є здійснення аналізу останніх змін у зазначеній сфері та їх практичної реалізації в окремих адміністративно-територіальних одиницях України.

Результати дослідження. Міністерство розвитку громад та територій України (далі - Мінрегіон) є центральним органом виконавчої влади, одним із завдань якого є забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики. Разом з тим, у Положенні «Про Міністерство розвитку громад та територій України», затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 197 відсутні будь-які положення, що регулювали б підтримку інновацій.[1]

Агенції регіонального розвитку (далі – Агенції), інформація про які міститься на офіційному сайті Мінрегіону, є неприбутковими установами, метою функціонування яких є ефективна реалізація державної регіональної політики. Однак, в Типовому положенні про агенцію регіонального розвитку, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 р. № 258, також відсутні повноваження щодо підтримки інноваційного розвитку регіонів. [2] У той же час, у Практичному посібнику Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства «Платні послуги агенцій регіонального розвитку» присутня ціла низка положень щодо сприяння Агенціями розвитку інноваційної діяльності та інноваційної інфраструктури регіону. Так, зокрема, вказано, що «Агенції ... володіють значним потенціалом для прискорення інноваційних змін в економіці країни». При цьому автори посібника посилаються на аналогічний досвід Польщі, де Агенції надають суб'єктам інноваційної діяльності

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

низку інформаційно-консультативних платних послуг.[3] Проте, відсутнє будь-яке посилення на передбачені законодавством України аналогічні можливості національних Агенцій.

Таким чином, можна зробити висновок, що досвід функціонування агенцій регіонального розвитку в іноземних країнах демонструє їхній потенціал у прискоренні інноваційного розвитку на місцевому рівні. У зв'язку з цим, в Україні важливим є закріплення на законодавчому рівні повноважень аналогічних національних неприбуткових агенцій, а також створення можливостей їх ефективної реалізації.

Виходячи з вищевикладеного, доцільно зазначити, що основними владними суб'єктами, що на сьогоднішній день можуть ефективно здійснювати підтримку інноваційної діяльності на регіональному рівні, є місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

В якості прикладу можливо навести Харківську область.

Так, відповідно до Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року, затвердженої рішенням сесії обласної ради від 05 березня 2015 року № 1151-VI, цей регіон є другим в Україні за кількістю виробленої інноваційної продукції (після Києва), що дає можливість характеризувати його як один з найбільш передових адміністративно-територіальних центрів розвитку інновацій. Більшість розробок стосується медичної, фармацевтичної та технологічної галузей, зокрема, енергозберігаючих та еко-технологій.[4] Станом на 2017 рік питома вага інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції у Харківській області склала 3,4%, а до кінця 2020 року планується підвищення цього показника до 5,2 %.[5, С. 7]

Стратегія розвитку Харківської області на період з 2021 по 2027 роки знаходиться в стадії розробки. У тому числі низка розділів Стратегії стосується інноваційного розвитку регіону. [6]

Ще одним прикладом сприяння місцевими органами влади інноваційному розвитку регіону може бути Запорізька область.

Одним із ключових завдань органів державної влади та місцевого самоврядування цього регіону було визначено підвищення рівня інноваційної активності промислових підприємств, що значно зменшилася протягом останніх років.

Разом з тим, Запорізька область посідає перше в Україні місце за кількістю реалізованої інноваційної продукції, що значно сприяє розвитку економічного потенціалу регіону. Серед найбільш інноваційних галузей економіки Запорізької області, за даними міжнародного дослідження, визначено харчову та технологічну промисловості. [7]

На виконання Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року було прийнято План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії,

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

відповідно до якої інноваційний розвиток регіону буде здійснюватися у декількох напрямках: розвиток виробництва на інноваційних засадах; сприяння розвитку малого та середнього підприємництва (далі - МСП) за допомогою регіональної інноваційної інфраструктури (бізнес-інкубаторів, наукових парків, центрів підтримки підприємництва тощо).[8]

У цьому аспекті необхідно зауважити, що функціонування регіональної інноваційної інфраструктури позитивно впливає на рівень інноваційного розвитку певної адміністративно-територіальної одиниці.

В якості прикладу можна навести бізнес-інкубатор, основним завданням якого є надання майнової підтримки новоствореним суб'єктам МСП. Таким чином, зазначений суб'єкт інноваційної інфраструктури зменшує фінансові ризики для стартапів, які, відповідно до статистичних даних, є одним з найбільш проблемних на початковому етапі їх діяльності. Отже, ефективне функціонування бізнес-інкубаторів знаходиться у прямому взаємозв'язку з розвитком інноваційного підприємництва регіону.

Разом з тим, значна кількість бізнес-інкубаторів функціонує в рамках структури закладів вищої освіти. Як приклад можна навести інноваційний ЕО BusinessIncubator, який був створений на базі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» в 2019 році за підтримки Харківської обласної адміністрації та міжнародних фондів.

Ще одним прикладом ефективної взаємодії місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування є Науковий парк «Синергія», створений на базі Харківського національного університету радіоелектроніки, метою діяльності якого є «розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності, ефективного та раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріальної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на вітчизняному та зарубіжному ринках». [9] На сьогоднішній день в його структурі функціонують ІТ курси, лабораторії оптоелектроніки, медичного обладнання, програми по управлінню дронами та створенню програмного забезпечення для людей з додатковими потребами. Таким чином, зазначеним науковим парком охоплюється значна кількість інноваційних секторів економіки, що мають великий підприємницький потенціал.

Власна імплікація отриманих результатів дослідження

1. На сьогоднішній день національними органами державної влади здійснюється формування регіональних неприбуткових установ – агенцій регіонального розвитку, основною метою діяльності яких має стати інноваційний розвиток економіки областей. В цьому аспекті, важливим є дослідження та залучення позитивного досвіду функціонування аналогічних структур в зарубіжних країнах.

2. Найбільш ефективно підтримку інноваційного розвитку регіонів можуть надавати місцеві органи влади (державні адміністрації та органи місцевого

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

самоврядування) шляхом реалізації своїх повноважень у сфері фінансової, матеріальної та інформаційної підтримки суб'єктів інноваційної інфраструктури.

3. Подальшого удосконалення потребує національне законодавство щодо деталізації повноважень спеціальних органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері розвитку інноваційної діяльності.

4. Також дослідження потребують питання ефективної реалізації повноважень органів місцевої влади щодо інноваційного розвитку регіону в аспекті залучення позитивного досвіду країн Європейського Союзу.

Список літературних джерел:

1. Положення про Міністерство розвитку громад та територій України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 197. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/about/about-min/polozhennya-pro-ministerstvo-rozvitku-gromad-ta-teritoriy-ukrayini/>

2. Типове положення про агенцію регіонального розвитку: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 р. № 258. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248941325>

3. Практичний посібник Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства «Платні послуги агенцій регіонального розвитку». 2019 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/393/Posibnik-ARR.pdf>

4. Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року: затв. рішенням сесії обласної ради від 05 березня 2015 року № 1151-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/431/43045/files/new-563_SRR2020.pdf

5. План заходів на 2018 – 2020 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року. – С. 7.

6. Стратегічні та оперативні цілі і завдання по їх реалізації Харківської області до 2027 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.strategy.kharkiv.ua/plan.html>

7. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року: затв. рішенням обласної ради від 12.12.2019 № 134. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua/news/48277/strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.html>

8. План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року: затв. рішенням обласної ради від 12.12.2019 № 134. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua/news/48277/strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.html>

9. Офіційний сайт наукового парку «Синергія». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.synergy-park.com/ua/>